

Kritische Filosofie: transcendentale en fenomenologische studies

1. Het belang van Kants epistemologie voor de hedendaagse (wetenschaps)filosofie
 - Wat is de rol van de derde Kritiek in een actuele visie op objectiviteit
 - Het transcendentalisme tussen het empirisme en het rationalisme: was het wel echt Hume die Kant wakker schudde uit zijn dogmatische slaap?
 - Wat betekent het concept 'transcendentiaal argument' voor de hedendaagse transcendentiaalfilosofie?
 - Wat is de actuele betekenis van het werk van H. De Vleeschouwer als Kant-interpretator (zijn werk rond de transcendentale deductie)
 - Kants 'tafel van het niets' (KRV): onbelangrijke toevoeging of aanzet tot een transcendentale theorie van de negatie?
 - Het belang van Port Royal voor Kant en voor het Westers denken algemeen (Nicolas, Arnauld, Lancelot met 'La grammaire generale' en 'La logique ou l'art de penser')
 - Kant en von Helmholtz: een verhaal van (neo-)positivistische recuperatie?
 - Kant en Nietzsche: de impact van de derde Kritiek op het werk van Nietzsche
 - Kants waarheidsconcept en het gebruik ervan in de hedendaagse analytische filosofie
 - De rol van het 'regulatief idee' bij Kant en Fichte
 - De rol van de 'zuivere apperceptie' (het 'ik denk') bij Kant en bij Fichte
2. Voorbij Kant, de fenomenologische wending (Husserl, Cassirer, Derrida, e.a.), ontwikkelingen in de continentale en analytische wijsbegeerte
 - De betekenis van de *Krisis* in het werk van Husserl voor een vernieuwde conceptie van objectiviteit
 - Het verband tussen de *Krisis* en de derde Kritiek van Kant
 - De verhouding tussen (1) de historische, gefaseerde constitutie van ideële objectiviteit die Husserl uiteenzet in 'Over de oorsprong van de meetkunde', en (2) de transcendentale geschiedenisvisie die hij in de *Krisis* ontwikkelt
 - Articulering van een gelaagde en organisationele theorie van intentionaliteit vanuit Kant en Husserl
 - De rol van de index in het werk van Husserl, met eventueel een extrapolatie naar het driftbegrip bij Freud
 - Transcendentale geschiedenis en het concept *Urstiftung*
 - Transcendentale geschiedenis en teleologie
 - 'Horizon' als kernbegrip voor de actualisering van de transcendentiaalfilosofie
 - Derrida en Merleau Ponty over Husserls 'Over de oorsprong van de meetkunde': twee divergerende sporen in de fenomenologie
 - Negatie, *logos* en ontologie in de analytische en continentale traditie: (i) De oorsprong van de negatie in Husserls "Erfahrung und Urteil"; (ii) Ontologie en negativiteit in de continentale traditie: Hegel, Heidegger, Sartre, ...; (iii) Deleuzes kritiek op de psychoanalyse: "le désir ne manque rien?"; (iv) Het debat over "negative states of affairs" (Reinach, Russell, Meinong, Quine, Routley, Priest,...); (v) Negatie, indexicaliteit en de oorsprong van de taal: Gans, Derrida, Deacon; (vi) Freuds "Die Verneinung": metafysische implicaties; (vii) Tussen logica en psychologie: het statuut van het (negatieve) oordeel in de 19de eeuwse Duitse filosofie (Lotze, Brentano, Husserl, Sigwart,...); (viii) het verband tussen de verschillende soorten negaties (booleaanse, dialetheïstische, intuïtionistische) in de logica; (ix) de oplossing van Zermelo-Fraenkel voor de problemen die uit het Russelliaanse atomisme binnen de verzamelingenleer ontstonden, en de ontologische consequenties van die oplossing (Badiou); (x) de vertaling van predikaten in functies binnen verzamelingen- en modellentheorie en de implicaties ervan voor de verhouding tussen taal en meta-taal, semantiek en syntax, logische paradoxen
 - De verschillende betekenissen (in fenomenologische zin) van het begrip 'relevantie' als waarheidscriterium bij Alfred Schütz
 - De actuele betekenis van E. Cassirer (het neo-kantianisme) als Kant-interpretator
 - Fenomenologie en verbeelding: (i) Verbeelding: rol en status in de klassieke fenomenologie (Husserl, Heidegger, Sartre, Merleau-Ponty); (ii) Geschiedenis van de verbeelding in verhouding tot andere 'faculteiten' van de ziel (zoals geheugen, waarneming, rede en verstand, lichaam, emoties en passies); (iii) Analyse van de verbeelding in de angelsaksische wijsbegeerte (bijv. Hume) en vergelijking met de continentale wijsbegeerte; (iv) Hedendaags onderzoek naar de verbeelding (pathologie van de verbeelding, neurowetenschappelijk onderzoek); (v) Analyse van het imaginaire in de psychoanalyse en vergelijking met de verbeelding in de filosofische traditie; (vi) Verhouding melancholie - verbeelding.

- Belichaming: Verdieping van de notie van belichaming: onderzoek naar een wijsgerige benadering van andere strata van het lichaam dan motoriek en sensoriek zgn. 'dieptelichaam': ingewanden, metabolische processen, intern milieu.

Wetenschapsfilosofie: transcendentiaal and otherwise

- Actualiseringen van het transcendentiaal gezichtspunt in de hedendaagse wetenschapsfilosofie
 - De betekenis van actuele Kant-interpretaties aan analytische zijde: Friedman e.a.
 - Objectiviteit en (co-)constitutie: actuele gezichtspunten
 - Analytisch en continentaal: wat kan worden geleerd van de divergerende Kant interpretaties?
 - Relativering van de categorieën?
 - De verhouding tussen (Kantiaanse) categorieëentheorie en verzamelingentheorie in relatie tot de paradoxen (antinomieën), het debat tussen constructivisme en realisme.
- Voorbij het constructivisme en het naturalisme: wetenschapsfilosofie en deconstructie
 - Het 'experimenteel systeem' en het "model system" (H.-J. Reinberger)
 - Het belang van Bachelard voor een deconstructivistische wetenschapsvisie
 - Het belang van Badiou en Lacan voor een deconstructivistische wetenschapsvisie
- De rol van normativiteit in wetenschap (R. Burian e.a.)
 - Normativiteit en idealisering
 - Waarden en normativiteit
- Causaliteit en verklaring:
 - Types van verklaring in verschillende naturalistische en transcendentale benaderingen
 - Emergentie en verklaring: de situatie na Nagel
 - Oorzaak en reden: een oud debat in een nieuwe vorm ? Davidson e.a.
 - De rol van Wittgenstein in de opsplitsing tussen verklaring en interpretatie
 - Transcendentale visies op causaliteit en verklaring

Filosofie van de biologie

- Evolutie en ontwikkeling
 - Historisch-conceptueel onderzoek naar deze tweedeling ten tijde van Darwin
 - Actualisering van deze tweedeling: developmental systems, Evo-Devo
 - Recente interpretaties van zelf-organisatie
 - Zelf-organisatie en complexiteit
 - Systeembioologie: voorbij reductionisme en holisme?
 - Historische wortels van de systeembioologie: Von Bertalanffy
 - Het natuurconcept bij Merleau-Ponty: analyse van zijn postuum uitgegeven lessen
 - Biosemiotiek: de tekenfunctie bij levende wezens
 - Negatie vanuit biosemiotisch perspectief (Bateson, Wilden, Hoffmeyer,...).
 - Epigenese en epigenetica: geschiedenis van een concept en epistemologische perspectieven
 - Design-argument: epistemologische invalshoeken voor de oppositie reductionisme/holisme
 - Levende systemen als argument voor het bestaan van ware contradicties in de buitenwereld, het modelleren van levende systemen met behulp van paraconsistente modellen (o.a. Robert Rosen)

Filosofie van de psychologie

- Psychische organisatie en structuur
 - Structuur en identificatie: over wat psychische coherentie verleent
 - Psychoanalyse en neurobiologie: een kwestie van reductie ?
 - De betekenis van de huidige neuropsychoanalyse (primaire en secundaire processen, binnen/buiten)
 - Het statuut van het bewustzijn bij Freud en/of Lacan - theoretisch en klinisch
 - Subject en pre-subject: Lacan en de fenomenologie
 - Het (diepte-)lichaam: lessen vanuit Merleau-Ponty en Husserl voor het statuut van het lichaam in de psychoanalyse

- Subject en zelf: een vergelijking met de huidige philosophy of mind

10. Teken en betekenis

- Saussure, Peirce en de biosemiotiek: hun huidig belang voor de psychoanalytische visie op de betekenaar
- Over de determinatie van de betekenaarsorde voor het subject
- De onderworpenheid aan de teken-functie en de erkenning van de teken-functie